

Datum
2021-06-15

Diarienummer
Dnr Af-2021/0025 0503

Avsändarens referens
U2021/01877

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Remissyttrande: Försöksverksamhet med yrkesinriktningar på högskoleförberedande program (U2021/01877)

Arbetsförmedlingen tillstyrker samtliga förslag, men har vissa synpunkter vilka redovisas nedan.

Kapitel 3. Försöksverksamhet med yrkesinriktningar på högskoleförberedande program

Avsnitt 3.1. Det behövs ett bemyndigande för att genomföra en försöksverksamhet

Arbetsförmedlingen ställer sig positiv till att en försöksverksamhet med yrkesinriktningar bör kvalitetssäkras och utvärderas på nationell nivå, men anser att utvärderingar även bör göras utifrån arbetsmarknadens perspektiv. Det är viktigt för att se om försöksverksamheterna verkligen leder till att kompetensen och arbetskraften ökar där behovet är som störst.

Avsnitt 3.2. Försöksverksamhet på ekonomiprogrammet med en handelsinriktning ska genomföras

Förändrade konsumtionsmönster bidrar till en strukturomvandling inom handeln, något som dessutom har påskyndats av pandemin. Arbetsförmedlingen delar därför utredningens uppfattning att det är lämpligt att försöksverksamheten påbörjas med handelsinriktning. Myndigheten vill dock lyfta att vid införandet av en handelsinriktning behöver utbildningsanordnarna beakta både de arbetskrafts- och kompetensbehov som finns inom området. Intresset för högskoleförberedande utbildningar har historiskt varit stort och det finns därför många som kan konkurrera om de tjänster som inte kräver yrkesutbildning. Enligt Statistiska centralbyråns rapport Trender och

Prognoser 2020¹ förväntas både tillgång och efterfrågan på handelsutbildade minska under flera år framöver. Här är det viktigt att utreda orsakerna till minskad efterfrågan och vilka behov som finns inom branschen framöver, för att minska risken att överutbilda mot dessa yrken.

Myndigheten tillstyrker förslaget att försöksverksamheten ska bygga på frivillig basis, men vill lyfta att det skulle kunna vara till nackdel för vissa kommuner att bygga verksamheten på frivillighet utan riktat bidrag. Om detta sker finns risk för att kommuner, i vilka näringslivet till stor del bygger på småföretagande, inte kommer att ansöka om dessa försöksverksamheter. Skälet till detta är att det innebär vissa kostnader för de enskilda arbetsgivarna att ta emot elever för arbetsplatsförlagt lärande, kostnader som kan bli svårare för små företag att täcka.

Arbetsförmedlingen instämmer i att samverkan mellan skola och arbetsliv, till exempel genom ett lokalt programråd, bör vara en förutsättning för att starta försöksverksamheter. Skälet till detta är att det är den lokala och/eller regionala arbetsmarknaden som i första hand antas styra var det arbetsplatsförlagda lärandet för den enskilda eleven ska utföras. Arbetsförmedlingen vill dock framhäva att de *nationella* behoven på arbetsmarknaden är en viktig utgångspunkt som bör beaktas när samverkan mellan skola och arbetsliv sker. Det huvudsakliga syftet med de föreslagna verksamheterna är att eleven ska kunna öka sina chanser att få arbete *efter* gymnasieexamen. Eleven befinner sig då i en ålder som innebär att den nationella arbetsmarknaden kan vara minst lika attraktiv och relevant som den lokala

Avsnitt 3.3. Yrkesinriktningar kan vara aktuellt på fler högskoleförberedande program

Arbetsförmedlingen delar Skolverkets bedömning att strukturförändringar och snabb utveckling sker inom många branscher. Det är därför särskilt viktigt att arbetsmarknadens behov beaktas och ligger till grund för förändringar i gymnasieutbildningen. Arbetsförmedlingens yrkesprognoser och analyser bör således ligga till grund för vilka gymnasieprogram som kan komma att bli aktuella.

Kapitel 5. Konsekvenser

Genom en statistisk analys påstår man i promemorian att sannolikheten för en snabb etablering på arbetsmarknaden är högre för elever som gått ett yrkesprogram, jämfört med elever som gått ett högskoleförberedande program. Utifrån detta drar man sedan slutsatsen att den snabba etableringen även kan antas gälla för elever som kommer gå ett högskoleförberedande program med yrkesinriktning.

¹ SCB, Trender och Prognoser 2020 Befolkning, utbildning, arbetsmarknad – med sikte på år 2035

Datum
2021-06-15

Diarienummer
Dnr Af-2021/0025 0503

Arbetsförmedlingen anser att dessa påståenden kan ifrågasättas. Skillnaderna i etableringstakt mellan olika program kan enligt myndighetens bedömning istället bero på att konkurrensen om arbetstillfällen ser olika ut i olika branscher.

På Arbetsförmedlingens vägnar

Lars Lööv, överdirektör

Carina Mellberg

Beslut i ärendet har fattats av överdirektör Lars Lööv. Ärendet har föredragits av kvalificerad handläggare Carina Mellberg. I den slutliga handläggningen av ärendet har även sektionschef Johanna Ellung och stabschef Lotten Moberg deltagit.

Beslutet fastställs digitalt i diariet och saknar därför namnunderskrifter.